

Zielona Góra 29.12.2021

Dr hab. Maria Zielińska, Prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego
Instytut Socjologii
Uniwersytet Zielonogórski

OCENA

dorobku naukowego Pani dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauki społeczne, w dyscyplinie nauki socjologiczne

Podstawa prawna recenzji

Ocenę dorobku i osiągnięć naukowych Pani Doktor **Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz** sporządziłam na podstawie obowiązujących przepisów prawnych, zawartych w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki ((Dz. U. z 2017 roku, poz. 1789), oraz w oparciu o zapisy prawa, wynikające z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. (Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U z 2018 r. poz. 1669).

Zgodnie z tymi zapisami prawnymi do postępowania habilitacyjnego można dopuścić osobę, która posiada stopień doktora oraz posiada osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną.

Ogólne informacje o kandydatce

Dr Barbara Skoczyńska-Prokopowicz (dalej habilitantka) ukończyła filologię germańską ze specjalnością nauczycielską na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego w 1979 roku i zasadniczo cała jej kariera zawodowa związana była i nadal jest z pracą dydaktyczną i organizacyjną w Studium Praktycznej Nauki Język Obcych najpierw na Politechnice Śląskiej w Gliwicach (1979-198, następnie w latach 1981-2001 w Filii UMCS w Rzeszowie w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (na stanowisku lektora, wykładowcy i starszego wykładowcy). Od 2001 roku do chwili obecnej pracuje na Uniwersytecie Rzeszowskim na stanowisku pracownika dydaktycznego w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Centrum Języków Obcych, w Studium Języków

Obcych). Aktualnie jest zatrudniona na stanowisku adiunkta i pełni funkcje zastępcy dyrektora Studium Języków Obcych ds. jakości kształcenia). Dodatkowo w latach 2009-2016 zatrudniona była w Wyższej Szkole Prawa i Administracji (obecnie Rzeszowskiej Szkole Wyższej) w Rzeszowie na stanowisku pracownika naukowo-dydaktycznego odpowiedzialnego za specjalność Organizacja Pracy Socjalnej oraz Organizacja Pracy Socjalnej i Resocjalizacja. Opracowała tam programy nauczania, prowadziła wykład monograficzny oraz seminarium dyplomowe.

W latach 2002-2005 odbyła studia doktoranckie i uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na Uniwersytecie Kardynała S. Wyszyńskiego na podstawie rozprawy „*Rola public relations w kształtowaniu wizerunku banku. Studium na przykładzie banków Rzeszowa*”.

Z dokumentów nie wynika, jaki był dorobek naukowy habilitantki przed uzyskaniem stopnia doktora ani potem - do roku 2012. Czy to oznacza, że stopień doktora p. Skoczyńska-Prokopowicz uzyskała nie posiadając publikacyjnego dorobku?

Już na wstępie swojej oceny chciałam zaznaczyć, że o ile dorobek dydaktyczno-organizacyjny nie budzi moich wątpliwości i wysoko oceniam osiągnięcia pani mgr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz w tym zakresie, to mam duże zastrzeżenia do dorobku naukowego, który – począwszy od artykułów skończywszy na monografii wskazywanej jako główne osiągnięcie naukowe obciążony jest licznymi wadami. W dalszej części recenzji postaram się moje zastrzeżenia i wątpliwości udokumentować.

Od razu zaznaczę również, że w swojej ocenie dorobku naukowego habilitantki nie brałam pod uwagę wskazanych przez nią następujących pozycji:

Skoczyńska-Prokopowicz B., Luchakivska I.: Prawo ukraińskie. Teksty – źródła – tłumaczenia: podręcznik naukowo-dydaktyczny dla studentów prawa, administracji i nauk społecznych = Ukraïns'ke pravo. Teksti – dżerela – perekladi: naukovo-didaktičnij pidručnik dlâ studentiv prava, administracii i suspil'nih nauk. – Rzeszów: Wydawnictwo UR, 2015, ss. 147.

Skoczyńska-Prokopowicz B., Luchakivska I.: Prawo ukraińskie. Teksty – źródła – tłumaczenia: podręcznik naukowo-dydaktyczny dla studentów prawa, administracji i nauk społecznych = Ukraïns'ke pravo. Teksti – dżerela – perekladi: naukovo-didaktičnij pidručnik dlâ studentiv prava, administracii i suspil'nih nauk. Wyd. 2. – Rzeszów: Wydawnictwo UR, 2017, ss. 216. Wyd. II, rozszerzone.

Skoczyńska-Prokopowicz B.: Język niemiecki dla studentów ekonomii (poziom A1-B1): wokół polityki gospodarczej – prosto i łatwo = Deutsch für bwlStudenten (Anfängergruppen): rund um die Wirtschaftspolitik – einfach erklärt. – Rzeszów: Wydawnictwo UR, 2016, ss. 162

Skoczyńska-Prokopowicz B.: Język niemiecki dla studentów administracji, prawa i nauk społecznych = Deutsch für Studenten der Verwaltungslehre, Rechts – und Sozialwissenschaften, Rzeszów, Wydawnictwo UR, 2015, ss. 78.

Monografie te niewątpliwie mają wartość praktyczną i stanowią ważne pozycje w dorobku dydaktycznym, ale nie wpisują się w nauki socjologiczne, a to w tej dyscyplinie pani dr Barbara Skoczyńska-Prokopowicz złożyła wniosek o wszczęcie postępowania habilitacyjnego i jedynie dorobek socjologiczny będzie podlegał mojej ocenie merytorycznej, metodologicznej i empirycznej. Również wiele artykułów znajdujących się w wykazie dorobku naukowego trudno zaliczyć do opracowań socjologicznych, a większość aktywności organizacyjnej habilitantki odnosi się do jej pracy w Centrum Języków Obcych i w związku z tym nie można uznać tej działalności za popularyzację socjologii jako dyscypliny naukowej.

Dokonując oceny całego dorobku Pani dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz brałam głównie pod uwagę takie aspekty jak: zainteresowania naukowe i badawcze, oryginalność problematyki badawczej, warsztat badawczy, poprawność metodologiczną dzieł, wkład habilitanta w rozwój socjologii, pracę dydaktyczną oraz dokonania organizacyjne. Szczególną uwagę zwracałam na udział w projektach naukowo-badawczych oraz współpracę międzynarodową.

Już na wstępie chciałabym zaznaczyć, że dorobek naukowo-badawczy Pani dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz jest zróżnicowany i choć ilościowo nie budzi większych zastrzeżeń, to biorąc pod uwagę czas, jaki upłynął od uzyskania stopnia doktora (w 2005 roku), można mówić o raczej skromnym dorobku. Choć w wykazie znajduje się pięć monografii (w tym tylko jedna mieszcząca się w problematyce socjologicznej), dziewięć artykułów w monografiach naukowych, dwie prace pod redakcją, dwadzieścia dwa artykuły w czasopiśmie, z których większość posiada relatywnie niską pozycję w wykazie ministerialnym czasopiśm. W dorobku brakuje choćby jednego artykułu opublikowanego w prestiżowym, wysoko cenionym przez socjologów czasopiśmie (min. *Studia Socjologiczne*, *Polish Sociological Review*, *Kultura i Społeczeństwo*, *Przegląd Socjologiczny* czy *Studia Migracyjne -Przegląd Migracyjny*).

Habilitantka brała udział w dziewięciu konferencjach zagranicznych i dwunastu konferencjach międzynarodowych. Tylko jeden raz uczestniczyła w Zjeździe Socjologicznym PTS (w Szczecinie 2013 roku).

Wykazała swój udział w czterech komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych, ale należy zaznaczyć, że wszystkie z nich dotyczyły dydaktyki i nauki języków obcych i nie miały charakteru socjologicznego. Odbyła cztery staże zagraniczne, w tym jedynie dwa z nich (na Ukrainie i na Białorusi) miały charakter socjologiczny.

Za jeden z ważniejszych mankamentów dorobku pani dr Skoczyńskiej-Prokopowicz uważam jej brak udziału w zespołach badawczych realizujących projekty finansowane z NCN, MNiSW, UE itp. W dokumentacji nie ma informacji np. o złożonych do NCN wnioskach, nawet, jeśli nie uzyskały finansowania.

Chciałabym zaznaczyć, że w swojej ocenie dorobku naukowego p. dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz koncentrowałam się przede wszystkim na jego wartości poznawczej, merytorycznej i metodologicznej, niemniej brak w dorobku artykułu w uznanym czasopiśmie uważam za słabą stronę złożonego wniosku. Brakuje również informacji naukometrycznych, których podawanie – w opinii Rady Doskonałości Naukowej – jest wskazane i zalecane, chociaż we wnioskach o wszczęcie postępowania awansowego nie mogą stanowić kryterium oceny dorobku naukowego.

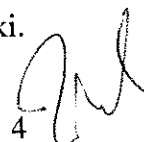
Habilitantka od 2013 roku jest członkinią Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, lecz nie wskazała sekcji ani Oddziału, w jakich realizowana jest jej działalność. W latach 2013-2019 była członkinią Europejskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Z analizy przedłożonej mi dokumentacji rysuje się sylwetka pani dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz jako aktywnej wykładowczyni w Studium Języków Obcych, prawdopodobnie dobrej germanistki i tłumaczki, sprawnej organizatorki, koordynatorki i konsultantki językowej, ale raczej miernej badaczki i naukowczyni przynajmniej w zakresie nauk socjologicznych.

Po wstępnych uwagach i skrótowym przedstawieniu sylwetki Pani dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz dokonam oceny poszczególnych jej osiągnięć zgodnie z kryteriami przedstawionymi w rozporządzeniu Ministra NiSW z dnia 1 września 2011 r. oraz w oparciu o zapisy prawa, wynikające z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r.

Ocena dorobku naukowego

Na dorobek składają się zarówno publikacje naukowe (monografie i artykuły), wystąpienia konferencyjne, udział w projektach naukowych, dorobek dydaktyczny i popularyzatorski.

4

Ogółem na dorobek publikacyjny habilitanta podlegający przeze mnie ocenie (i zgodnie z ustawą mieszczący się w dyscyplinie naukowej, w której toczy się postępowanie habilitacyjne), w latach 2012-2020 składa się jedna monografia, dziewięć artykułów w monografiach naukowych, dwie prace pod redakcją i dwadzieścia dwa artykuły w czasopismach.

Zainteresowania naukowe p. Skoczyńskiej-Prokopowicz obejmują, jak sama wskazuje w autoreferacie kilka grup zagadnień: (1) migracje i ich skutki społeczne, (2) szeroko rozumiana polityka społeczna państwa skierowana na wsparcie osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, (3) szeroko rozumiana polityka społeczna państwa skierowana na wsparcie osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Habilitantka brała udział w dziewięciu konferencjach zagranicznych i dwunastu konferencjach międzynarodowych. Tylko jeden raz uczestniczyła w Zjeździe Socjologicznym PTS (w Szczecinie 2013 roku). Odbyła dwa zagraniczne staże, wpisujące się w socjologiczną problematykę.

Jej działalność organizacyjna dotyczy przede wszystkim jej pracy w Centrum Języków Obcych i nie ma związku z działaniami na rzecz rozwoju i popularyzacji socjologii, dlatego nie będzie brana pod uwagę przy ostatecznej ocenie habilitantki.

Ocena rozprawy habilitacyjnej

Za główne osiągnięcie naukowe habilitantka uznała monografię własnego autorstwa pt.

„Społeczne skutki migracji zarobkowych. Na podstawie opinii mieszkańców Podkarpacia”, wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego 2018”

W ocenie publikacji brałam pod uwagę przede wszystkim wartość poznawczą, próbując znaleźć odpowiedź na pytanie, co nowego w zakresie badań migracyjnych zaproponowała Autorka i jaki jest jej wkład w dorobek polskiej migrantologii. Ponadto oceniałam kompozycję, strukturę, warsztat badawczy, metodologię badania, panowanie nad materiałem empirycznym, analizę i interpretację wyników, konkluzje.

Monografia składa się z pięciu rozdziałów, wstępu i rozdziału końcowego pt. *Wnioski zakończenie*. Ponadto zawiera wykaz bibliografii, wykaz tabel, rysunków i wykresów, streszczenie oraz aneks, w którym znajdują się kwestionariusze zastosowanych w badaniu ankiet. Mimo pozytywnych recenzji wydawniczych w mojej opinii książka pani Skoczyńskiej-Prokopowicz ma szereg poważnych błędów i uchybień. Niektóre z nich dotyczą fundamentalnych

kwestii warsztatowych i metodologicznych. Swoje najbardziej znaczące uwagi przedstawię w kilku punktach.

1. Zaburzona struktura i niewłaściwe proporcje – książka składa się z 280 stron, w tym zawartość merytoryczna obejmuje 240 stron.

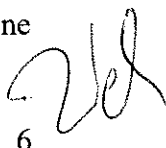
W założeniu praca miała mieć charakter teoretyczno-badawczy, o czym świadczy fragment ze wstępu do książki:

„Niniejsze opracowanie ma strukturę wynikowo-następczą, odzwierciedlającą logikę wnioskowania socjologicznego: jako wprowadzenie do badań służyć mają przytoczone definicje zjawiska migracji, pojęć pokrewnych, przybliżenie wybranych teorii migracji, informacje dotyczące regulacji prawnych skierowanych na umożliwienie migrowania, w tym perspektywa historyczna oraz krótka analiza polityki państwa dotyczącej tego zjawiska. (...)Prezentowane wyniki badań poprzedza logika procesu gromadzenia danych oparta na metodologii triangulacyjnej. Autorka przeprowadziła badania sondażowe wśród trzech kategorii respondentów: osób dorosłych, które podjęły decyzję (przede wszystkim ze względów ekonomicznych) o wyjeździe z Polski, i wśród reprezentantów zbiorowości młodzieży akademickiej, czyli osób, które stanowią potencjalny rezerwuar migracji, pytając o motyw i skutki takiego postanowienia dla ich funkcjonowania w rodzinie, we wspólnotach lokalnych czy społeczeństwie jako wspólnocie narodowej, konstytuującej tożsamość zbiorową. Trzecia kategoria badanych została objęta badaniem bazującym na wypowiedzi pisemnej w celu eksploracji opinii społecznej na temat migrantów i zjawiska migracji. Wyniki badań pozwoliły na falsyfikację hipotez oraz walidację problemów badawczych wraz ze sformułowaniem wniosków, interesujących zarówno dla obywateli, jak i podmiotów zajmujących się polityką społeczną, rynkiem pracy oraz oddziaływaniem procesów migracyjnych na jednostki, rodziny i wspólnoty terytorialne.”

Tego typu opracowania są konstruowane w ten sposób, by najwięcej miejsca zajmowała część koncepcyjno-metodologiczna i empiryczno-interpretacyjna. W załączonej do oceny książce proporcje są następujące: pierwsze trzy rozdziały o charakterze teoretyczno-opisowym zajmują 140 stron tj. około 60%, tzw. rozdział metodologiczny to 23 strony, a prezentacja wyników badań, analiza i interpretacja zajęła 76 stron tj. około 30%. Zaznaczam jednocześnie, że choć proporcje nie są najważniejsze, to zawartość publikacji jedynie wzmocniła moje przekonanie o słabych socjologicznych umiejętnościach w zakresie prowadzenia badań naukowych habilitantki.

2. Celowość części teoretycznej

Każda praca badawcza w zakresie socjologii wymaga osadzenia w określonym nurcie (nurtach) teoretycznych, przedstawienia kontekstów podjętej problematyki, wykorzystania dostępnej literatury. Można to zrobić na różne sposoby, ale ostatecznie należy uzasadnić celowość i określić sposób wykorzystania przedstawionej wiedzy do konceptualizacji własnych badań. W tej książce zasadniczo nie wiadomo, czemu mają służyć przedstawione

teorie i koncepcje migracyjne, bo w żaden sposób nie zostały one w części metodologicznej, ani tym bardziej w empirycznej zastosowane.

Nie można odmówić Autorce umiejętności erudycyjnych i sprawności korzystania ze źródeł, ale zabrakło w podsumowaniu tej części rozważań wniosków do wykorzystania w budowaniu własnej koncepcji. W rozdziale trzecim, poświęconym charakterystyce regionu podkarpackiego, w którym Autorka realizowała swoje badania, znajdują się w większości informacje historyczne, parę informacji statystycznych (nie pogłębionych i raczej ogólnych) niewiele natomiast dowiedzieć się można o socjologicznych analizach tego regionu. Przecież socjologowie z Uniwersytetu Jagiellońskiego czy z Uniwersytetu Rzeszowskiego przez wiele lat prowadzili szereg badań dotyczących migracji, by wspomnieć choćby prace Grzegorza Babińskiego, Hieronima Kubiaka, Andrzeja Kapiszewskiego, Janusza Muchy, Mariana Malikowskiego. Wydaje się, że Autorka w ogóle nie skorzystała z bogatego dorobku Ośrodka Badań nad Migracjami i nie dokonała kwerendy kwartalnika *Studia Migracyjne-Przegląd Polonijny*, który zdecydowanie poszerzyłby jej wiedzę nie tylko na temat migracji, ale i migracyjnego charakteru regionu Pokarpackiego. Możliwe, że słabe rozpoznanie problematyki spowodowało, że rozdział pt. *Migrujący obywatele Galicji i powojennego polskiego Podkarpacia* jest nieprzemyślany i niedopracowany, ponadto niewiele wnosi do konceptualizacji badań własnych p. Skoczyńskiej-Prokopowicz.

3. Błędne założenia metodologiczne

W rozdziale IV w zamyśle Autorka miała pokazać założenia badawcze, opisać model zależności empirycznych, ukazać szczegółową koncepcję badań, warsztat badawczy, instrumentarium socjologiczne, inaczej mówiąc pokazać „kuchnię” metodologiczną. Tymczasem habilitantka przede wszystkim koncentruje się na ogólnej metodologii opisowej z elementami metodologii normatywnej, a własny projekt badawczy opisuje niezwykle skromnie. Pozornie spełnia podstawowe wymogi przedstawiane w podręcznikach akademickich (definiuje przedmiot badań, formułuje cel i pytania badawcze oraz formułuje hipotezy), ale rzeczywiście nic nie mówi o podstawowych założeniach swojego projektu, nie wiadomo, jak z założeń teoretycznych przeszła do konstruowania narzędzi badawczych i jak wiedza uzyskana poprzez sondáže została poddana analizie i procesom interpretacyjnym. Nic nie wiadomo o założeniach dotyczących konstruowania prób badawczych. Kompletnie pominięty został proces operacjonalizacji zmiennych i wskaźników, co jest fundamentalnym błędem metodologicznym, bo nie wiadomo, dlaczego w ankiecie znalazły się takie a nie inne

7

pytania i czemu one miały służyć oraz w jaki sposób pomagać w rozwiązaniu problemów badawczych.

Jak pisze Autorka „*Podstawową metodą badawczą zastosowaną w niniejszej pracy jest metoda monografii problemu społecznego w postaci sondażu diagnostycznego*” cokolwiek to znaczy, po czym podaje szereg różnych informacji z podręczników, z których w najmniejszym nawet stopniu nie skorzystała w doborze metod badawczych i konstruowaniu własnych narzędzi.

Na str.151 Autorka pisze: „*Metodologia badania zakładała realizację celów badawczych na poziomie oszacowań statystycznych. Metoda badania ilościowego bazowała na założeniu, iż powinna ona pozwolić na uzyskanie wieloczynnikowych charakterystyk statystycznych pozwalających na eksplorację, opis i wyjaśnienie problemu. Zatem zakładano się, że metoda i utworzone narzędzie stanowić będzie wskaźnikowo mocną metodę gromadzenia informacji (w sensie trafności i rzetelności wskaźników i miar). Formalnej podstawy dla rozwiązań w tej materii dostarcza metodologia stosowana w statystyce publicznej, której zasadniczym celem jest standaryzacja procedur badawczych na każdym poziomie realizacji badania. Dla każdego z obszarów eksploracji, wchodzących w skład niniejszego procesu badawczego zostało zaproponowane podejście badawcze, obejmujące dla każdego obszaru wskaźniki i wartości. Jednocześnie zaproponowana metodologia miała na celu zapewnienie, że uzyskane wyniki badania będą wzajemnie spójne, komplementarne i pozwolą na uzyskanie koherentnego obrazu postaw i opinii wobec migracji z perspektywy różnych kategorii badanych*”.

Niestety, w żadnym miejscu swojej książki tego założenia nie zrealizowała.

4. Wadliwe narzędzia badawcze

Niewłaściwie skonstruowana koncepcja badań własnych, brak założeń badawczych, prowadził do kolejnych błędów, w tym błędów kwestionariuszowych. Pytania występujące w narzędziach badawczych są przypadkowe, niektóre infantylne i zbędne. Habilitantka popełniła szereg błędów wskazywanych w podręcznikach metodologicznych (błąd niedostosowania pytania do zapotrzebowania problemowego, niedostosowania skali, niewyczerpującej kafeterii, w kwestionariuszu występują pytania sugerujące odpowiedź, różnorodne formy w kafeterii, nietrafność, niejasność, zbyt duża ogólność itp.). W aneksie brakuje narzędzia, które było zastosowane do trzeciej kategorii respondentów „*Kolejna partia materiału badawczego pochodziła z zebranych wypowiedzi pisemnych respondentów. Studenci, którzy wybrali specjalność organizacja pracy socjalnej, zostali poproszeni o zdefiniowanie pojęcia migracja na podstawie znanej im literatury przedmiotu, a następnie o sformułowanie obszerniejszej wypowiedzi pisemnej na temat tego zjawiska.*” Nic nie wiadomo na temat, w jaki sposób ten materiał powstał, czy był jakiś scenariusz, jakaś lista pytań do respondentów, jakiś klucz do opracowania materiału.

Wiedza uzyskana poprzez zastosowanie wadliwych narzędzi jest obciążona wieloma wadami i zasadniczo nie nadaje się do analiz ani interpretacji.

5. Błędy w przeprowadzaniu badań

Autorka w ogóle nie zadał sobie trudu wyjaśnienia zasad doboru prób badawczych, co stanowi kolejny fundamentalny błąd metodologiczny. Dlaczego wybrała takie, a nie inne kategorie do badań (- po pierwsze podróżnych na lotnisku i dworcu, po drugie -studentów Wydziału Prawa i Administracji oraz Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, a także studentów II stopnia administracji (specjalność organizacja pracy socjalnej) będących uczniami Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Przemysłu (Zamiejscowy Wydział w Rzeszowie), i po trzecie- studentów administracji Wydziału Prawa i Administracji WSPiA w Rzeszowie (specjalność organizacja pracy socjalnej). Na jakiej podstawie założyła, że studenci akurat tych kierunków są bardziej uwrażliwieni na kwestie społeczne i mają większą wiedzę na temat migracji? Co nowego w stosunku do wiedzy już istniejącej na temat przyczyn migracji dowiemy się od podróżnych, czy studentów?

Ponadto wątpliwości budzi realizacja badania dotyczącego osób migrujących:

„Kwestionariusze ankiet kierowane były do osób wylatujących z kraju na lotnisku w Rzeszowie, a także dla podróżnych na dworcu autobusowym, z którego każdego dnia odjeżdżają autobusy międzynarodowe. Osoby te wyraziły zgodę na udzielenie odpowiedzi. Badania te zostały przeprowadzone w kwietniu i maju 2013 r.”

Czy to oznacza, że wywiady przeprowadzone były na lotnisku i na dworcu autobusowym w momencie odlotu/odjazdu respondentów, czy w jakiś inny sposób (w jaki?)

Czemu służyły definicje migracji formułowane przez studentów? Wszystkie działania w obrębie badania wyglądają na przypadkowe, nieprzemyślane i chaotyczne.

6. Charakterystyka danych, analiza, interpretacja

W rozdziale V habilitantka zamieściła wyniki badań własnych. Cała ta część sprowadza się do przedstawienia danych wynikowych prezentowanych w postaci tabel i wykresów (te same dane w dwóch postaciach!). W opisach znajdują się informacje widoczne w tabelach (i na wykresach). Tą część książki można uznać co najwyżej za wstępny raport z badania. Autorka nie poddaje uzyskanych danych żadnym analizom. Biorąc pod uwagę fakt, iż narzędzia badawcze obciążone były licznymi wadami, należy z dużą ostrożnością analizować przedstawione wyniki badań.

W rozdziale tym oprócz wycinkowych informacji na temat sytuacji osób migrujących, znajdują się opinie młodzieży studenckiej z Podkarpacia dotyczące migracji oraz definicje migracji studentów studiów niestacjonarnych na kierunku administracja o specjalności organizacja pracy socjalnej. Swobodne wypowiedzi studentów habilitantka są jedynie opiniami respondentów, a habilitantka traktuje je jak prawdy objawione.

Może Autorka miała jakiś pomysł połączenia tych wszystkich informacji ze swoich badań z koncepcjami migracyjnymi opisanymi w częściach pierwszych swojej pracy, ale na pewno tego nie ujawniła.

Wnioski i zakończenie Autorka zawarła na sześciu (!) stronach. Znajdują się tu informacje znane z rozdziału piątego, banalne wnioski, płaskie obserwacje. Warstwa interpretacyjna nie istnieje. Habilitantka na podstawie zebranych opinii formułuje nie uzasadnione generalizacje (zresztą są to od dawna już znane i zbadane zjawiska).

W podsumowaniu całej książki Autorka zawarła rekomendacje, kierowane nie wiadomo do kogo, które nie mają żadnej wartości praktycznej.

Rozdziały czwarty i piąty ukazują znaczące braki habilitantki w wykształceniu socjologicznym, zarówno na poziomie wiedzy podstawowej o zjawiskach i procesach społecznych, jak na poziomie warsztatowym i badawczym. Swoją niewiedzę markuje obszernymi cytatami z prac metodologicznych, po czym popełnia szkolne błędy poczynając od koncepcji badań, poprzez etap operacjonalizacji (który zasadniczo pominęła), etap realizacji badań, opracowania danych, analizy i interpretacji (których również zabrakło).

7. Zastosowana literatura i źródła

Jak sama Autorka monografii pisze w autoreferacie, jej monografia wpisuje się w główny krąg zainteresowań naukowych a „decyzja o podjęciu tego typu badań implikowana jest kwerendą dostępnej literatury naukowej oraz analiz społecznych i politycznych dotyczących obszaru województwa podkarpackiego, wspartą uczestnictwem w spotkaniach organizowanych przez lokalnych decydentów na ten temat”.

Po przeczytaniu dzieła miałam wrażenie, że ani kwerenda dostępnej literatury dotyczącej problematyki migracji nie była wykonana z należytą starannością, ani analiza dokumentów dotyczących województwa podkarpackiego nie była zbyt szczegółowa.

Autorka skorzystała z około 100 publikacji, w tym około 70 publikacji zwartych i około 30 artykułów w czasopiśmie. Ponadto sięgnęła do ponad 30 źródeł prawa oraz około 40 dokumentów elektronicznych. Wśród tych pozycji zabrakło publikacji niezwykle ważnych badaczy migracji, których dokonania bezwzględnie winny być uwzględnione przy podejmowaniu

problematyki migracji. Wspomnę tylko niektórych takich jak Krystyna Slany, Marek Okólski, Aleksandra Grzymała-Kazłowska, Marek Kupiszewski, Sławomir Łodziński, Magdalena Lesińska, Izabela Grabowska, Wojciech Łukowski, Marta Anacka, Katarzyna Andrejuk, Agnieszka Fihel, Michał Garapich, Przemysław Śleszyński, Maciej Duszczyk, Michał Nowosielski, Jan Brzozowski, Agata Górny i wielu innych, nie wspominając już zagranicznych autorów, których również nie ma w opracowaniu zbyt wielu.

Podsumowując tą część mojej oceny dorobku naukowego pani dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz, uważam główne osiągnięcie naukowe habilitantki za pracę mierną, obciążoną licznymi wadami natury merytorycznej, metodologicznej i empirycznej.

Ocena pozostałego dorobku

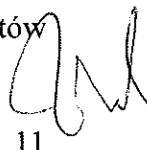
Pani dr Barbara Skoczyńska-Prokopowicz poza monografią posiada około 30 artykułów w monografiach czasopismach oraz dwie prace pod redakcją.

Dogłębnie zapoznałam się z wszystkimi dostarczonymi mi tekstami. Już książka stanowiąca główne osiągnięcie naukowe wystarczająco obnaża braki wiedzy socjologicznej, a artykuły jedynie to wrażenie potwierdzają. Zdecydowana większość z nich zawiera dane z sondażowych badań opinii (na ogół studentów) na różne tematy (eurosieroctwa, wypalenia zawodowego, obcokrajowców, bezrobocia itd.). Należy przy tym podkreślić, że w żadnym z nich nie ma informacji o zasadach i założeniach doboru próby badawczej, a analizy danych polegają na wyrażeniu słowami, tego, co jest widoczne w tabelach lub na wykresach. Świadczy to o braku umiejętności analitycznych i interpretacyjnych habilitantki. Pozostałe teksty to na ogół krótkie komunikaty bez wskazanego celu badawczego, bez osadzenia w jakimkolwiek nurcie teoretycznym czy choćby w szerszym kontekście.

Jednoznacznie oceniam cały dorobek publikacyjny pani Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicza za daleko niewystarczający do wszczęcia procedury habilitacyjnej i odbiegający od wymogów i standardów tekstów socjologicznych.

Ocena dorobku dydaktycznego i organizacyjnego oraz działalności na rzecz upowszechniania nauki

Dorobek dydaktyczny wnioskodawczyni przede wszystkim związany jest z nauczaniem języka niemieckiego i jej zatrudnieniem w Centrum Języków Obcych. Między innymi opracowała i wydała w Wydawnictwie Uniwersytetu Rzeszowskiego skrypty do nauki specjalistycznego języka niemieckiego z zakresu nauk ekonomicznych i prawnych. Za swoje osiągnięcie dydaktyczne habilitantka uznaje przygotowaną przez nią dostępną dla studentów

stronę (podstronę) dydaktyczną e-dydaktyka pozakolegialnej jednostki, jaką jest Studium Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Większość osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych habilitantki związana jest z jej zatrudnieniem w Centrum Języków Obcych i pracą lektora. Wszystkie metodyczne szkolenia zawodowe p. Skoczyńskiej-Prokopowicz dotyczyły kwestii językowych.

W związku z posiadaniem stopnia doktora nauk społecznych w zakresie socjologii prowadziła również zajęcia w tym zakresie. Dwukrotnie pełniła funkcję promotora pomocniczego. W latach 2009-2016 prowadziła seminaria dyplomowe na studiach II stopnia w Wyższej Szkole Prawa i Administracji (obecnie Rzeszowska Szkoła Wyższa) w Rzeszowie (jako pracownik naukowo-dydaktyczny odpowiedzialny za specjalność Organizacja Pracy Socjalnej oraz Organizacja Pracy Socjalnej i Resocjalizacja), była promotorem około 120 prac dyplomowych magisterskich i recenzentem takiej samej liczby prac (120).

Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania wnioskodawczyni otrzymała w roku 2016 Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Ocena aktywności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej
Konkluzja

Biorąc pod uwagę przepisy ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz kryteria oceny osiągnięć osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego zawarte w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 1 września 2011 roku, stwierdzam na podstawie przedłożonej dokumentacji, że zarówno dorobek naukowo-badawczy, dydaktyczny, jak i organizacyjny przedstawiony w przesłanych materiałach dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz w postępowaniu habilitacyjnym oceniam jako niewystarczający.

W całym dorobku publikacyjnym, włączając monografię pt. *„Społeczne skutki migracji zarobkowych. Na podstawie opinii mieszkańców Podkarpacia”*, wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego 2018”, wskazywaną jako główne osiągnięcie naukowe a także artykuły w czasopiśmie i w pracach zbiorowych, dostrzegam liczne uchybienia i wady, które w poważnym stopniu naruszają podstawowe standardy nauk socjologicznych.

Tym samym wnioskuję o niedopuszczenie dr Barbary Skoczyńskiej-Prokopowicz do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

